

Izda vsak četrtrek in
vsa s poštno vredn
v Mariboru s pošiljanjem
na dom za celo leto 32 din.,
za leto 16 din., četrt leta
8 din. Izven Jugoslavije
16 din. Naročnina se pošlje
na upravnishvo „Sloven-
ski Gospodarja“ v Ma-
riboru, Koroška cesta 5.
List se dopušlja do od-
povedi. Naročnina se pla-
čuje v naprej.
Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru
Koroška cesta št. 5. Re-
klami se ne vračajo. Uprav-
ništvo sprejema naročnine,
inzerate in reklamacije.
Cene inzeratov po dogo-
voru. Za večkratne oglaš-
be primeren popust. Neizpla-
čane reklamacije so politične
prose.
Čekovni račun pošilja
truda Ljubljana št. 10.664.
Telefon interurban št. 113.

24. številka.

MARIBOR, dne 28. maja 1925.

59. letnik.

Za nohte jim gre.

Zerjavovci v Sloveniji, Pribečevci na Hrva-
skem so v jako težkem položaju. V nevarnosti so, da se
jim stolček postavi pred vladna vrata.

Kaj to pomeni za samostolno demokratsko stran-
ko, ni treba še posebno omenjati. Kar je za ribo voda,
to je za Pribečevce—Zerjavovo kompanijo vlada. Izven
vode riba umre. Izven vlade samostalna demokratska
stranka usahne.

Tako je bilo pri volitvah meseca marca 1923. Zer-
javovci niso bili na vladi in zato niso dobili v Sloveniji
niti enega poslanca. V Ljubljani izvoljeni Reisner je bil
kompromisni in skupni kandidat raznih naprednjakih
struj. Pri teh in po teh volitvah se je o demokratski
stranki v Sloveniji popevalo: »Ti boš pa doma ostala!«

Tudi leta 1925 bi se pela ista pesem, da ni samo-
stalna demokratska stranka bila na vladi. V posesti
državnega uradniškega aparata in bogatih denarnih
sredstev iz volilnih fondov so Zerjavovci v Sloveniji iz-
bili pri volitvah toliko glasov, da so dobili dva man-
data: enega na Kranjskem in enega na Štajerskem. Ako
Zerjavova klika ne bi bila deležna velikih političnih in
denarnih dobrin, ki jih daje vlast v državi, bi letos do-
bila še manj glasov, kakor leta 1923.

Tega sta si Pribečevci in Zerjav v svesti in zato bo-
rita obupen boj proti temu, da bi se jima stolček po-
stavil pred vladna vrata.

Nevarnost za to postoji in je vsak dan večja, čim
bolj uspevajo razgovori med Radičevci in radikali. Ko
bodo ti razgovori končani z ugodnim rezultatom, bo
Pribečevci—Zerjavovi kompaniji odklenal smrtni
zvonček.

Tisti, ki se mu napoveduje smrt, ni najboljši raz-
položen. Takšno razpoloženje odseva iz pisanja samo-
stalne-demokratskih časnikov, kakor zlasti ljublan-
skega »Jutra«, zagrebške »Riječi« in beogradske »Reči«.
Gospoda je jako slabe volje, sitna, črna in turobna.
Povdarja svoje velike zasluge, ki jih baje ima za drža-
vo. Tarna o nevhvaležnosti državotvornega sveta.

Toda vsi ti glasovi, v katerih prekipeva samostalna-
demokratski žolč, ne morejo na radikalne pravke na-
praviti utisa. Čim bolj se samostalni demokratje je-
zijo, tem bolj se radikalni poglavarji na tihem smeji-
jo. In čim bolj se Pribečevci in Zerjav ponujata, tem bolj
radikalni zmigavajo z rameni.

Kako daleč gre ponujanje samostalne demokratskih
kolodvodij, se vidi iz časnih poročil, ki se dan na dan
množijo, da sta Zerjav in njegov politični oproda Pivko
prosila ter prosila za sprejem v radikalno stranko. Pod-
gane zapuščajo potapljačoč se barko, pravi pregovor.

LISTEK.

Zgodbe napoleonskega vojaka.

Francoski spisal Brokmann-Chatrian; preložil Al. B.

9. nadaljevanje.

Naenkrat je rekel mož:

»No, pa lahko noč!«

In je šel ven. Žena je šla za njim s čebrom.

»Bog vam povrni!« sem zaklical za njima. »Bog naj
vam vrne sina.«

Potem sem se stekel, legel v posteljo in se pogreznil
v trdno spanje.

IX.

Drugo jutro sem se zbudil okrog sedme ure. Troben-
tač na oglu Kapucinske ulice je trobil k zbiranju. Vse se
je zganilo: slišalo se je, kako so šli mimo konji, vozovi in
ljudje. Mene so noge še nekoliko bolele, a dosti manj ne-
go prejšnji dan. Ko sem obul sveže nogavice, sem se čutil
kakor prerojenega. Trdno sem stal na nogah in rekel sam
pri sebi: »Ako pojde tako naprej, Jože, postaneš še pravi
poskočin. Samo začetek je težak.«

Oblekel sem se prav dobre volje.

Pekovka je bila moje čevlje, potem ko jih je napolnila
z vročim pepelom, da bi se ne skrčili, postavila poleg peči,
da se posuše. Bili so dobro namazani in so se lepo svetili.

Slednjič sem si oprtal tornister ter šel dol po stopni-
cah. Niti časa nisem imel, da bi se bil zahvalil vrlim lju-
dem, ki so me bili sprejeli tako prijazno. Hotel sem to sto-
riti po apelu.

Na trgu konec ulice je stalo že mnogo naših Italijanov
okrog vodometov, čakaje in z zobmi šklepetaje. Fürst, Kli-
pfel in Cebedej so prišli malo pozneje.

Na eni strani trga ni bilo videti drugega kot topove in
lufete. Badenski huzarji, med katerimi je bilo tudi nekaj

Samostalna demokratska stranka se mora potapljati,
ako jo hoče zapustiti še celo Zerjav in njegov oproda.
Ako poveljnik ladje hoče iz nje skočiti ter si rešiti živ-
ljenje, je to dokaz, da ladje ni več mogoče rešiti.

Za samostalno-demokratsko stranko ni rešitve. Ako
bi tudi še nekaj časa ostala na vladi, ker je pot do spo-
razuma med Srbi, Hrvati in Slovenci precej težka in
stra, ko bo sporazum gotova stvar — in to bo prej ali
slej —, se bo samostalni demokratski stranki zapel mi-
serere.

Ta stranka je samo živeča od hujškanja zoper ve-
čino hrvatskega in slovenskega naroda, katero je v svo-
ji hudobiji pred svetom hotela osumčiti kot separatisti-
čno in protidržavno. Od tega hujškanja sta Pribečevci
in Zerjav politično živeča. Kakor starozavezni farizeji,
sta se ta dva samostalno-demokratska prvaka trkala na
prsi ter prezirno gledajoč na vse druge stranke polnih
ust izpovedovala izključno državotvornost samostalnih
demokratov.

Prišel pa je čas, ko so pristojni činitelji uvideli
grdo licemerstvo in ostudno sebičnost samostalno-de-
mokratskih farizejev. Prejšnji separatistični in proti-
državni carinar je bil proglašen za državno-pravičnega.
Farizej pa je v javnosti dobil žig ostudnega hinav-
ca in grdega rovarja in kovarja.

Tako se sedaj pripravlja na politični pozornici iz-
menjava ulog. Od aktivnih sodelovalcev bodo člani
Pribečevci—Zerjavove klike polisnjeni v nevhvaležno
ulogo gledalcev. Naj si samostalno-demokratski kolo-
vodje še s tako grenko-čistim obrazom in s strahom
gledajo na to ulogo, ki se jim ponuja, prihranjena jim
ta uloga ne bo. V ulogi vladnih činiteljev je ta klika
povzročila toliko zla in toliko gorja, da je poslednji
čas, da se ji vlast vzame iz rok. Naj gospodi še toliko
gre za nohte, to nič ne de. Kar so zaslužili, to bodo pre-
jeli. Za to skozinsko pokvarjeno in hudobno stranko
ni nobena kazen prevelika.

Prijateljstvo med Beogra- dom in Rimom.

Nedavno je ob desetletnici vstopa Italije v svetovno
vojno izrekel predsednik italijanske vlade in poglavar ita-
lijanskih fašistov Mussolini velik govor o notranji in zu-
nanji politiki Italije. Malo pred tem je bila pa zaključena
tudi konferenca Male antante, o kateri je trdil naš zunanji
minister dr. Ninčič, da je izkazala najboljšo soglasje vseh
predstavnikov Male antante in da je obravnavala vpraša-
nja za države Male antante in za današnje razmere naj-

trenskih vojakov in dragoncev, so peljali svoje konje na-
pajat.

Nam nasproti je stala kavalerijska vojašnica, visoka
kot pfalzburška cerkev, na ostalih treh straneh trga pa so
se dvigale stare, čepčaste, z rezbarijami okrašene hiše kot
v Zabernu, samo da so bile dosti višje. Še nikoli nisem vi-
del kaj takega. Medtem ko sem opazoval vse to, so pričeli
peti bobni. Vsak se je vstopil v svojo vrsto. Stotnik Vidal
je hitel mimo s plaščem na ramah. Iz obokanih vrat nam
nasproti je prišlo nekaj voz. Zaklicali so nam najprvo po
italijansko, potem po francosko, da se bo delilo orožje in
naj vsak stopi naprej, ko bo poklican.

Vozovi so se ustavili deset korakov od nas in pričel
se je apel. Vsak je stopil iz reda, ko je prišla vrsta nanj,
ter dobil torbo za patrone, sabljo, bodalo in puško. To smo
si obesili čez bluzo, sukno ali plašč, in tako smo bili v
svojih klobukih, čepicah in orožju podobni pravim ropar-
jem. Jaz sem dobil puško, ki je bila tako velika in težka,
da sem jo komaj vlekel. Ker mi je torba za patrone visela
skoro do kolčkov, mi je pokazal narednik Pinto, kako se
uskrajša jermen. Bil je vrl mož.

Vse to orožje, ki sem ga obesil počez na prsi, se mi
je zdelo nekaj groznega. Izprevidel sem, da našega trplje-
nja ne bo tako kmalu konec.

Ko je bilo orožje razdeljeno, se je približal voz s stre-
ljivom. Vsak izmed nas je dobil petdeset patron, kar ni
pomenilo nič dobrega. Zdaj sem upal, da nam bodo pustili
odstopiti in nas poslali v naša stanovanja, a stotnik Vidal
je potegnil sabljo in velel:

»Vrste na desno! ... Naprej! ... Stopaj!«

In drobiti so pričeli bobni.

Zalosten sem bil, da se svojim gostiteljem nisem mogel
zahvaliti za dobroto, ki so mi jih izkazali. »Za nevhalež-
nika te bodo imeli!« sem si mislil. A hočeš nočeš sem mor-
al z drugimi naprej.

Šli smo po dolgi, krivnasti cesti in bili naenkrat zunaj
mesta na bregu Rene, ki je bila pokrita z ledom, kakor da-
leč je neslo oko. Na nasprotnem bregu so se dvigali visoki
griči in na teh sivi, porušeni gradovi.

Bataljon je šel dol k Reni, katero smo prekoračili. Bil
je krassen prizor. Na ledu nismo bili sami; kakih petsto ko-

boljše in najuspešnejše politike. Italijanski vladni pred-
sednik je pa v zunanjepolitičnem delu svojega govora na-
glašal prav mnogo tega, kar je v največjem nasprotju s
tem, kar je konferenca Male antante razpravljala in kar
naj bi bilo po izjavi našega zunanjega ministra tudi naj-
boljša in posebej še za našo državo najprikladnejša po-
litika.

Mussolini je pa tudi zatrjeval, da veže Italijo in dr-
žavo SHS veliko prijateljstvo, ki naj bi bilo vedno bolj
iskreno in trdno. Ko iz načelnih vzrokov odločno in is-
kreno odklanjamo spore med narodi ter zahtevamo spo-
razum in dobre odnose, bi nas moralo zagotovilo vlad-
nega predsednika in fašista Mussolinija, ki vlada danes
Italiji, zelo veseliti. Vprašati se pa moramo že ob različni
zunanjepolitični izjavi našega zunanjega ministra na eni
strani in Mussolinija na drugi strani: Kje je iskrenost, kje
je resnica, ko naš minister označuje kot dobro zunanjo
politiko to, kar Mussolini pobija isti čas, ko naglašja prav
dobre odnose med Italijo in državo SHS.

Mussolini čisto govori in malo pred svojim zatrje-
vanjem globokega prijateljstva z Jugoslavijo je opozarjal
rimski senat na nevarnost »jugoslovanskega prodiranja«
in oškodovanja italijanskega življa. Ker italijanski živeli,
ki je kot manjšina ostal pod našo državo, nima nobenih
vzrokov za pritožbe, dočim se velikemu številu Jugoslova-
nov pod Italijo najslabše godi, je jasno, da so bile Musso-
linijeve velikodoneč besede o »jugoslovanskem prodira-
nju« samo prikrivanje za resnično in že dolgo se vršečo
italijansko prodiranje in za italijanske zavojevalne misli
na naš račun.

Istočasno s sedanjo prijateljsko izjavo pa pripravljajo
Italijani še posebej nove homatije v Albaniji pod pretvezo,
da sedanja albanska vlada preveč posluša jugoslovanske
vplive, in v Grčiji je italijanski vpliv kljub temu, da so
Italijani že mnogo krivic storili Grčiji, pridobil del javno-
sti na svojo stran, da sedaj nekateri grški listi pišejo, da
je za Grčijo najbolje, če postane most za italijansko pro-
diranje na vzhod. Italijanskemu vplivu je tudi pripisati, da
gospodarska in druga pogajanja med našo in grško dr-
žavo ne pridejo naprej.

Jasno je, da ob največjem zatrjevanju prijateljstva
italijanski fašisti obdajajo našo državo s krogom sovraž-
nikov ter dosledno nadaljujejo ono italijansko politiko, ki
ni zamudila niti ene prilike ali neprilike, da ne bi udarila
po jugoslovanskih narodih.

Ker gre ta stara italijanska politika v prvi vrsti na
škodo Slovencev in Hrvatov, pa mora dobiti vsak preuda-
ren človek v naši državi in izven nje utis, da zna Rim
spretno zapeljevati Beograd, naj se ne briga za to, kar od
slučaja do slučaja zadene Slovence in Hrvate. Rim se go-
tovim strankarjem v Beogradu tudi laska, da je silno do-

rakov pred nami se je pomikal na poti proti Frankfurtu
transport smodnika, ki so ga vodili trenski vojak. Sicer
pa led ni bil gladek, marveč pokrit z ivjem.

Ko smo prišli na drugi breg, smo krenili po poti, ki se
je vila med dvema pogorjem.

Tako smo hodili pet ur. V gorskih krivinah smo zdaj
na desni, zdaj na levi strani opažali mnogo vasi. Cebedej,
ki je stopal poleg mene, je omenil:

»Ker že moramo marširati, mi je čisto prav, da gremo
v vojno. Tako bomo vsaj vsak dan videli kaj novega. Ako
bomo tako srečni, da se vrnemo domov, bomo lahko mno-
go pripovedovali.«

»To je že res«, sem mu odgovoril, »a meni bi bilo
vendar ljubše, da bi ne videl toliko. Zivel bi rajši na svoj
nego na račun drugih, ki lepo sede doma, medtem ko mi
brodimo po snegu.«

»Na slavo pa ne pomisliš«, je rekel on. »Slava je pa
tudi nekaj vredna.«

Jaz pa sem odgovoril:

»Slava ni za nas, Cebedej, ampak za druge, ki pri tem
dobro žive, dobro jedo in dobro spe. Kakor je razvidno iz
časopisov, imajo povrh še ples, zabave in slavo, ki jim
jo pridobimo mi z našimi kostmi, potem in gladom. Taki
siromaki, kakor smo mi, ki smo prisiljeni, da gremo v boj,
nimajo dosti časti od tega, ako se nazadnje vrnejo, potem
ko so izgubili veselje do dela in morda tudi kak ud. Mnogo
njihovih prejšnjih tovarišev, ki niso bili zmožnejši od njih
in so morda celo slabše delali, je medtem v teh sedmih
letih zaslužilo dosti denarja, odprlo kupčijo, se poženilo z
njihovimi nevestami; imajo lepe otroke, so člani moških
mestnih svetovalci, odlični ljudje. In ko gredo tisti, ki so se
vrnili z lova za častjo in iz krvavega klanja, mimo njih,
jih oni gledajo po strani. Ako imajo naključno rdeče no-
sove, ker so med tem, ko so oni srkali vino, pili žganje, da
so se v slabem vremenu ogreli na hitrih pohodih, pa pra-
vijo: »Pijanci so!« In tisti rekruti, ki niso zahtevali drugega,
kakor da naj ostanejo doma in delajo, postanejo nazadnje
nekaki berači! Tako jaz mislim o tej stvari, Cebedej. Zdi
se mi, da vse to ni čisto prav in bi rajši videl, da bi tisti,
ki hrepene po slavi, sami šli v boj, nas pa pustili pri miru.«

Nato mi je odgovoril:

bra protislovenska in protihrvatska politika in to je pravi izvor prijateljstva med Beogradom in Rimom. Imeli smo že nešteto žalostnih in sramotnih primerov in izrazov tega prijateljstva. Ni dovolj, da Italijani vedno dosežejo, kar hočejo, marveč naš zunanji minister in cela vlada še Italijanom pod našo državo dovoljuje več kot to, kar jim pripada po mednarodnih in medsebojnih pogodbah, do čí mše nismo doživeli pravega in odločnega protesta proti temu, kar se proti mednarodnemu pravu v Italiji brezobzirno počenja z našo jugoslovansko narodno manjšino. V Firenci so sedaj zopet Italijani dosegli vse, kar so hoteli in ko govori Mussolini o prijateljstvu do jugoslovanske države, je treba razumeti to kot prijateljstvo in naklonjenost nasilnika, ki je eni družini izropal in silno oškodoval par članov ter hvali sedaj tretjega člana, ki je tako zapeljan, da se vseh krivic proti bratom in proti celi družini ne zaveda.

Hudobija in davki.

Nekaj strašnega je, kako se sedaj izterjuje davki! Kaj takega še ne pomnimo. So bila davčna bremena leta 1924 huda, a izmuzganja, kakor letos, še v Sloveniji ne pomnimo. Vsi vemo, kdo je tega kriv. Centralizem žre in žre. Podoben je vreči, ki nima nobenega dna. Za ta centralizem so glasovali velikosrbski radikali, samostalni demokrati in samostojneži. Poslanci Slovenske ljudske stranke so s povzdignjenim glasom svarili in klicali: **Velikosrbski centralizem bo naša nesreča!** Ali kaj so se zmenili za opomine in glasove naših poslancev dr. Kukulj, Voglar, dr. Žerjav, Pucelj, Mermolja, Drofenik in pa Ureklj? Zadovoljni so bili, če sta jih Pašić in Pribičević hvalila, a poslance Slovenske ljudske stranke psovala...

Danes se uresničuje prečokba naših mož, da bo centralizem za nas nesreča. Na stotine opsestnikov, obrtnikov in trgovcev se bo poglajalo še letos na boben. Ista nesreča čaka še tisoče drugih, če bo šlo tako naprej. Kakor hočejo velikosrbski radikali in samostalni demokrati.

Narod obupa vsled neznosnih davkov. Kmetje jemljejo posojila, da morejo vsaj za silo zamašiti nenasitno davčno vrečo. Obrtniki in mali trgovci propadajo, ker ne morejo ogromnih davkov in taks. In letos je davčni vijak prišrafal še ubogega delavca...

Kdo je vse to zakrivil? Če bi bil teh nesreč kriv posameznik, ljudstvo bi ga tako dolgo iskalo, da bi ga našlo. Ta nesreče gotovo ne bi ušel ljudski sodbi in obsodbi. In pri nas pa še mnogi poljubujejo roke tistim, ki so nam prinesli to nesrečo. Poljubujejo bič, ki nas tepe...

Dne 31. marca se je v narodni skupščini govorilo in glasovalo o predlogu Pašičeve in Pribičevićeve vlade glede zvišanja starih davkov in glede uvedbe novih davkov. Slovenska poslanka Pušenjak in dr. Kulovec sta v imenu Slovenske ljudske stranke stvarno in z močnim glasom opozarjala in rotila vladne stranke, naj ne nalagajo novih davkov, ker Slovenija jih ne prenese več... Bilo je vse bob in steno.

Pašičevi radikali, Pribičevići samostalni demokrati, Pivko in Žerjav med njimi, so glasovali proti nam in za zvišanje davkov ter za nove davke!

Še smejali so se poslancem Slovenske ljudske stranke, ko so jih opozarjali, da Slovenija ne prenese novih bremen. Ni čuda! Saj je »Jutro« nedavno zapisalo, »da še Slovenija ni preveč obdavčena!« Ni čuda, saj je govornik Pivkove stranke na zborovanju v Slovenskih goricah trdil, da Slovenci po njegovem računu še premalo plačujemo.

»Jaz tudi mislim tako. Ker pa smo že zraven, je boljše reči, da se borimo za čast. Človek mora zmiraj čuvati čast svojega stanu in ljudem kazati, da se dobro počuti v njem. Sicer bi se ljudje nazadnje še norca delali iz nas.«

Medtem, ko sva se pogovarjala o takih stvarih, smo slednjič ugledali veliko reko, ki je bila Majna, kakor je rekel narednik. Ob reki je bila vas, skorzi katero nas je peljala pot. Kako se je vas imenovala, nismo vedeli, a smo se ustavili v njej.

Razkropili smo se po hišah in vsak si je lahko kupil žganja, vina in kaj od mesa. Kdor ni imel denarja, je jedel svoj črni kruh in gledal druze.

Okrog šeste ure zvečer smo prišli v Frankfurt. To mesto je še starejše od Majnce in polno Židov. Peljali so nas na kraj, kjer so bili nastanjeni v vojašnici deseti huzarski polk in badenski lovci. Kakor so mi pripovedovali, je bilo staro poslopje svoj čas bolnica, in to rad verjamem, ker je bilo znotraj veliko dvorišče z zidanimi hodniki. Pod temi hodniki so spravili konje, zraven pa je stanovalo moštvo.

Po brezštevilnih ulicah, ki so bile tako ozke, da je bilo komaj videti zvezde med dimniki, smo slednjič prišli na določeno mesto. Čakali so nas stotnik Florentin in poročnik Clavel in Bretonville. Po raportu so nas naredniki peljali po oddelkih v sobe, ki so bile nad Badenci. Bile so to velike dvorane z majhnimi okni. Med okni so stale postelje.

Narednik Pinto je obesil svojo svetilko na steber sredi sobe. Potem je vsak položil svoje orožje na stojalo ter se močje iznebil tornistra, bluže in čevljev. Cebedej je imel ležišče poleg mene. Čez dvajset minut smo spali, kakor bi bili ubiti.

X.

Sele v Frankfurtu sem spoznal vojaško življenje. Do takrat sem bil samo rekrut, zdaj pa sem postal vojak. Tu ne govorim o vežbanju. Kako se na povelje ozreš na desno ali levo, pokriješ sprednjega moža, pri nabijanju položiš roko na sprednji ali srednji puškin obroč, puško deneš na mudo — tega se z dobro voljo naučiš v enem ali dveh mesecih. Ampak naučil sem se discipline, to je, da ima korporal vedno prav, ako govori s prostakom, narednik s

Vse tiste, ki v Beogradu glasujejo za zvišanje davkov, ki tako nesramno pišejo in govorijo, obtožujemo, da so krivi nesrečnega izmuzganja Slovenije!

Žerjavovo »Jutro« in Pivkov »Tabor« zadnje tedne pišeta, da celo kmetstvo ljudstvo stopa v samostalno demokratsko stranko in da odobrava delovanje poslanca Pivka. Mi sicer vemo, da »Jutro« in »Tabor« lažeta in farbata. Kajti, da bi ljudstvo šlo s stranko, ki je kriva toliko nesreč, tega nihče ne verjame. Ali vemo, da se nahajajo povsod tudi hudobni ljudje, katerim se strašno dopade, če morejo kljubovati pošteni stranki.

Tako beremo, da so pri Sv. Trojici v Slov. goricah baje celo nekateri kmetje pristopili v Pivkovo samostalno demokratsko stranko. Menda je samo par zapeljanih. Torej tem nesrečnejem je celo prav, da Pivko glasuje za zvišanje davkov. Kmetje, obrtniki, trgovci, delavci! Pojdite k tem ljudem in zahtevajte od njih, naj plačujejo namesto Vas davke. Naj pristaši samostojno demokratske stranke prosijo Pivka, da prihodnjič zopet glasuje za — še večje davke!

Kdor je hudoben, je udarjen s slepoto!

IZKUSTVO

je najboljši učitelj. Milijoni ljudi poznajo šampon s črno glavo kot najboljšo sredstvo za nego lasi, da nočejo več vedeti. Radi tega ne čakajte, ampak tudi Vi si osvobodite izkustvo drugih. Rabite torej za umivanje lasi še samo mnogo let izkušeni

»Šampon s črno glavo«

ki odgovarja vsem zahtevam prirodne in razborite nege lasi.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah. Edini proizvajatelj: Hans Schwarzkopf, Berlin-Dahlem.

Važno je, da pri nakupu posebno naglašate dostavek »s črno glavo.«

Okopavanje in osipavanje kmetijskih rastlin.

Poleg raznih drugih činiteljev je tudi poletno rahljanje zemlje za uspešno rast naših kmetijskih rastlin neizmerne važnosti. Rezultati našega dela morajo biti različni ob sicer enakih podnebnih in zemeljskih razmerah. V nekaterih južnih, rodovitnih deželah pridelujejo kmetijske sadeže z manjšimi stroški kot pri nas, ali v drugih, še manj rodovitnih pokrajinah na severu.

V naših krajih potrebujejo kmetijske rastline za dobro rast predvsem rahle zemlje. V rahli zemlji se lahko razvijajo korenine na vse strani, ker more dohajati do njih dovolj zraka, vlage in topline — činitelji, ki so za razkroj zemlje in hranilnih snovi v njej neobhodno potrebni.

Pri nekaterih kmetijskih rastlinah, kakor n. pr. pri turščici, gomoljnatih in koreninskih rastlinah je

treba zemljo po večkrat rahljati, da nam uspevajo. Pri drugih, to je žitaricah in metuljnicah pa zadostuje, ako jim samo po enkrat okopamo, in sicer v spomladi z brano. Tudi mlad krompir kaže povlačiti z brano, kakor hitro se je prikazal iz zemlje.

V splošnem velja pravilo, da je zemlje tem česče in skrbneje okopavati, čim težja je. Če se zemlja po večkratnem dežju tako zapere in strdi, da se napravi površ trda skorja, tedaj moramo to skorjo z okopavanjem zdrobiti.

Še večje važnosti pa je okopavanje v sušnih letinah. V takšnih časih moramo s pravočasnim okopavanjem zemljo obvarovati pred prevelikim izsušenjem. Po številnih drobnih, lasu podobnih cevkah, takojimenovalnih kapilarah uhaja iz globočine zemlje vlaga, ki je mladim rastlinam neobhodno potrebna. Če te kapilare pretrgamo, kar se zgodi z okopavanjem, ne more vlaga na površino zemlje, temveč ostane tam, kjer je okopalnik ali motika pretrgala cevke v zemlji. Zgornja zrahljana plast zemlje pokriva spodnjo nezrahljano plast slično, kakor odeja spečega človeka ter jo tako varuje pred močnim izhlapevanjem. Lastnost, po kateri izhlapeva zemlja vodo iz svoje notranjosti, imenujemo kapilarnost ali lasovitost. V plitvo zrahljani zemlji ostane podzemna vlaga ohranjena spodnji plasti ter pride rastlinskim koreninam v prid. V letinah, ko primanjkuje moče je zategadelj kmetijske rastline, kot turščico, krompir, peso, korenje, repo, fižol, grah itd. plitvo okopati, da ne trpe preveč suše in ne venejo. Povsem napako in neutemeljeno je malenkostno naziranje, da je treba držati zemljo v vročem letnem času neokopano in s plevelom obsenčeno.

Okopavanje se vrši z motikami, ceneje in hitreje pa z okopalniki. Za okopavanje s stroji je treba, da sejemo rastline v pravilne vrste, to je 60—80 cm vsakebi. — Zboljšani okopalniki z osipalnim lemežem, ki služijo obenem tudi za osipavanje, se dobe pri tvrdki Združene tovarne poljedelskih strojev Melichar—Umrath—Bäcker—Kaub Praga, podružnica v Ptuj, in sicer za cene 600—900 D.

Zelo pripraven je okopalnik s štirimi noži in enim lemežem. Z lemežem se zemlja rahlja in drobi, noži pa

Do cilja

prideš prej in lažje, ako si zdrav in vesel. Zdravje in dobro voljo si ohraniš, ako imaš vedno pri sebi

„TORO“

prsrne karamelo, ki s svojim prijetnim okusom in zdravilnimi snovmi iz 5 slovitih zelišč kaj dobro učinkujejo na prebavo, proti prehlajenju ter so tudi otrokom neškodljive. Dobite jih pri vsakem trgovcu za 3 dinarje.

Stovanje. Marsikdo se je dal oskubiti do zadnjega beliča, samo da je bil »dobrih staršev.« Pozneje so bili vsi seveda sodrga, a kaj se hoče? Nečimurnost pokvari vse od novince do generala.

Med tem časom so prihajali vedno novi novinci s Francoskega, s Poljskega pa polni vozovi ranjencev. Kakšen prizor je bil pri vojašnici sv. Duha na drugi strani reke! Voz ni hotelo biti konec. Vsi ti nesrečniki so imeli zmazane ude: enemu je bil ozebel nos, drugemu ušesa, tretjemu roka, četrtemu noga, zato so jih pokladali v sneg, da niso razpadli v kose. Njih obleka je bila tako revna, da si revnejše ni mogoče misliti: ženska krila, ogoljene kape iz kozuhovine, povaljane čake, kozaske plašči itd. Okrog nog so imeli ovite žepne robce ali srajce. S težavo so zlezli v voz in gledali ljudi z udrtimi očmi in razmršenimi, čez obraz visečimi lasmi, kot divje živali. Smilili bi se bili celo ciganom, ki prenočujejo po gozdovih. In vendar so bili to še najsrečnejši, ker so ušli smrti, dočim je na tisoče njih tovarišev poginilo v snegu ali na bojišču.

Klipfel, Cebedej, Fürst in jaz smo obiskali nesrečnike. Pripovedovali so nam vso nesrečo od osvojitve Moskve naprej. Zdaj sem izprevidel, da je strašno devetindvajseto poročilo govorilo resnico.

To pripovedovanje nas je hudo razkačilo na Ruse. Nekateri so rekli: »Da bi se le kmalu pričelo! Zdaj bodo tepeni dodobra...« Še ni vsega konec! Njih jeza se je prijetela celo mene in včasih sem si mislil: »Jože, ali si znorel? Rusi branijo svojo deželo, svoje rodline, vse, kar je človeku sveto na zemlji. Ako bi tega ne storili, bi jih vsakdo lahko po pravici zaničeval.«

O tem času se je zgodilo še nekaj nenavadnega.

Moj tovariš Cebedej je bil namreč sin pfalzbürškega grobarja in včasih smo ga med sabo imenovali »grobarja.« Nam tega ni zameril. Ko pa je neki večer po vežbanju šel čez dvorišče, mu je kakal nek huzar:

»Čuj, grobar! Pomagaj mi proči spraviti to slamo!«

Cebedej se je obrnil in mu odgovoril:

»Jaz nisem grobar in vi svojo slamo sami pospravite!«

Ali me imate za tepca?«

Oni pa je kričal še bolj:

»Rekrut, ali boš ubogal ali ne?«